

Associacions col·laboradores

Targeta postal, editada en els anys 80 del passat segle, que reproduïx el colofó de la Bíblia Valenciana de fra Bonifaci Ferrer.

“Arromançada en lo monestir de portaceli de lengua latina en la nostra valenciana”.

L'únic full d'esta Bíblia impresa, la primera traduïda a una llengua romanç peninsular, es conserva en la Hispanic Society de Nova York.

Tots els dies 9

- 41 -

14 d'octubre de 2017

(Sogorp - Altura - Cova Santa)

(Fragment de la predela del “Retable de Fra Bonifaci Ferrer”, a on apareix el cartoixa orant. Pintura a la tempera del florentí Gherardo Starnina. Museu de BB. AA de València)

Bonifaci Ferrer i Miquel

(València ciutat, 1350? – Cartoixa de la Vall de Crist, 1417)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

BONIFACI FERRER I MIQUEL

(València ciutat, 1350? – Cartoixa de la Vall de Crist, 1417)

Bonifaci Ferrer naix en el sí d'una família acomodada, fill del ciutadà i notari Guillem Ferrer i de sa muller, Constança Miquel. Vingue al mon en el carrer de la Mar, en tota provabilitat en 1355, encara que alguns estudiosos apunten a que fon en 1350, i fon batejat en la parroquia de Sant Esteve, a on tambe ho fon son germa, Sant Vicent Ferrer, gojant de beneficis per varies parroquies. Consta que tingue cinc germans: Pere, Vicent, Constança, Francesca i Agnes.

Inicià els seus estudis molt jove obtenint el grau de Bachiller en l'Universitat de Lleida, ampliant-los en unes atres ciutats europees, com ara Perusa, a on estudiaria Dret. De nou en Lleida, obtingue el Grau major en lleis (doctorat) i tambe consta que es doctorà en Sagrada Teologia –estos estudis s'han de situar entre 1370 i 1376–. El bisbe de València, Jaume d'Arago, el nomenà professor de Dret en octubre de 1376, i eixerci la docencia en la Seu. Des de llavors ocuparà carrecs importants en el govern de la Ciutat de València: assessor del Justicia Criminal en 1385, Jurat dels ciutadans en 1388, i advocat en 1389. Representà a València en les Corts de Monço, al finalisar les quals se'l processà, junt ad atres representants, acusat d'actes de traicio; el proces s'allargà durant sis anys, i al finalisar quedà demostrada la seua inocencia.

Respecte de la seua vida familiar, en 1382 contrau matrimoni en Jaumeta Despont, jove de molt bona posicio social i economica, de la qual tingue una numerosa descendencia: set filles i quatre fills. Adquiri varies possessions, un ampla casa en el carrer del Micalet i el senyoriu d'Alfara. En 1394 un brot de pesta dugue la desgracia a la familia: degut ad esta epidemia moriren la dona i els seus fills, sobrevivint-ne nomes dos dels chics, segons la majoria dels autors. Un replantejament en la seua vida el durà a abraçar la vida monastica i vestir els habits de cartoixà; aixina ho feu el 21 de març de 1396, quan ingressà en la Cartoixa de Porta-Coeli. Es despregue dels seus bens materials, que reparti entre els pobres i els seus dos fills, segons relat de P. Vidal. No havien passat ni dos anys des de la celebracio de la seua primera missa (15 d'agost de 1396) quan es elegit mestre de novicis; en 1399 li assignen el carrec de sindic-administrador i en 1400 es elegit prior del monasteri i visitador de la provincia cartoixana. Eixe mateix any assistí al capítul de la gran Cartoixa de Grenoble.

Fon amic del papa Benet XIII, qui li confià varies missions, i tambe gojà de la confiança de Marti l'Huma. Seguí treballant en la cort pontificia d'Avinyo fins a 1403 en que un nou carrec monacal, General de l'Orde, feu que es decidira per recloure's en la vida monastica, ocupant-se de la preparacio i direccio anual dels capítuls corresponents. Molts pocs anys hagueren de transcórrer per a que de nou fora cridat per Benet XIII a fi de que assitira el conclau de Perpinya organísat per a contrarrestar al de Pisa. Se'l delegà com a llegat per a que acodira

a Pisa, pero fon un fracàs diplomatic puix s'havia presa la decisio de destituir a Benet XIII i a Gregori XII i nomenar unic papa a Aleixandre V. Esta situacio cismatica tambe es va viure en la propia orde cartoixana en gran intensitat, lo que vingue a solucionar-se en un nou nomenament, que s'invalidà restituint a Bonifaci Ferrer al front de l'orde; des de llavors es recloura en la Cartoixa de la Vall de Crist.

De nou es vora immers en la possible solucio d'un atre conflicte, en este cas politic. València designà a Bonifaci Ferrer per a que participara en la solucio al conflicte hereditari en la Corona d'Arago a l'haver mort Marti I l'Huma sense descendencia i sense haver nomenat un clar successor. Bonifaci, junt a son germa Vicent Ferrer i l'advocat Pere Beltran, que substituí al tambe juriste Genís Rabassa, representarien al Regne de València en el parlament d'Alcanys i en el posterior Compromís de Casp (12 d'abril a 28 de juny de 1412). La decisio i treball dels valencians feu que es decantara l'eleccio per Ferran d'Antequera, quedant l'atre pretenet, l'ambicios comte d'Urgell, relegat.

Encara hague d'acodir a la crida del papa Benet XIII en 1415 per tal de resoldre el Cisma que vivia l'Església Catolica. La tossuderia del papa quedà resolta per l'edicte de 6 de giner de 1416, en el que se negava l'obediencia al Papa Lluana.

En la cartoixa de la Vall de Crist vixque els seus ultims dies i allí faltà el 29 d'abril de 1417.

Si intensa es la vida de Bonifaci Ferrer per lo que fa a la seua dedicacio al mon de la jurisprudencia, a representar a la ciutadania, tambe al Cap i Casal, o aconsellar a un papa; igualment intensa resulta la seua vida monastica, puix sobre ell recauen molt pronte altes responsabilitats dins l'orde en la que professà. Pero hi ha una atra faceta absolutament interessant, la d'escriptor i, per supost, la de traductor. Ad ell se li atribueixen obres com: *Epistolae quaedam, De Schismate Pisano, Relatio itineris Bonifacii Ferrerii* (obres relatives al Cisma); *Quare carthusienses non comedant carnem, De caeremoniis ordinis carthusiensis, et de ejus confirmatione et approbatione, Responsio ad quaesitum de caeremoniis ordinis carthusiensis in officio divino, maxime in missa, De novitio induendo et introducendo in cellam, De aegrotis visitandis, et defunctorum sepultura* (relatives a temes cartoixans); les obres juridiques *Notae super foris Regni Valentiae* i *Libre de menescalia; De Passione Domini, Gojos del Roser* i varis sermons atribuïts (obres espirituals), i la traduccio a la llengua valenciana de la Biblia (prenent com a text la *Vulgata*, versio llatina de Sant Jeroni), Es tracta de la primera traduccio i impressio feta a una llengua romanç (incunable de 1478), de la qual, per desgracia, nomes se conserva l'últim full (foliat en els numeros 362 i 363) en el transcendental colofó. Esta joya es custodia com a *Biblia Valenciana* en la biblioteca de la Hispanic Society de Nova York.

J. M. M.